

O Krokovi a jeho dcerách

KDYŽ ČECH ZEMŘEL, STAL SE JEHO NÁSTUPCEM KROK. Byl to silný a odvážný muž, statečný v boji a moudrý v životě. Lidé za ním často přicházeli, aby rozsoudil jejich hádky a spory, a on často z pouhého pohledu očí uhodl tajemství nebo odhalil lež. Říkalo se o něm, že umí rozmlouvat s bohy, kteří mu pomáhají poznat pravdu.

Na svém sídle Budči shromáždil Krok nejlepší věstce a hadačky, se kterými se často radil o svých rozhodnutích. Byli to zvláštní lidé, kteří dobře znali skrytou moc přírody a věděli, jak využívat jejich sil. Uměli léčit nemoci, vykonávat obřady a odvracet

nepřízeň bohů. Svému umění vyučovali nadané chlapce a dívky, mezi nimi i tři Krokovy dcery.

Jednoho léta opět nadešla noc, které předchází nejdelší den v roce. Tehdy jsou duchové přírody lidem blíží než jindy. Jako bílé stíny vystupují z trav, skal, kmenů a pramenů a mohou odkrýt mnohá tajemství těm, kteří umějí naslouchat. Léčivé byliny mají větší sílu a hebké kapradí v posvátných hájích rozkvétá všeléčivým zlatým květem.

S nadcházejícím večerem na budečském hradišti utichl obvyklý denní ruch. Až na strážě se všichni shromáždili v prastarých hlubinách lesů, u pramenů řek a na větrných vrcholcích skal, aby vykonali obřady a přinesli bohům oběti. Když se na černém nebi

rozsvítily hvězdy, ze země jim vycházelo vstříc světlo ohňů, rudě žhnoucích na kopcích a v lesích daleko kolem. Krok zůstal na hradě v jedné ze svých síní a vzkázal, že nechce být rušen. Sám obětoval maso, ovoce a vejce bohům a duchům, usedl, zavřel oči a otevřel svou mysl jejich hlasům.

Druhý den ráno vyšel Krok ze své samoty. Dal svolat stařešiny rodů a řekl jim:

„Dnes v noci mi bohové zjevili zkázu Budče. Musíme z hradiště brzy odejít a hledat nové místo, kde budeme lépe chráněni před nepřáteli.“ Pak poslal Krok několik svých mužů proti proudu řeky, aby hledali místo pro nový hrad.

Když se zvědové vrátili s dobrou zprávou, že takové místo našli, vydal se Krok s družinou na cestu s nimi. Časně ráno vyjeli na rychlých koních. A slunce už se sklánělo nad korunou lesů, když sestoupili do vltavského údolí. Řeka tu byla široká, zeleně a hnědě probleskovaly její hlubiny a tůně. Na protějším břehu strměla do výšky skála porostlá chuchvalci letitého mechu a dlouhými travinami, o její patu se tříštil divoký říční proud. Šedá a mlčenlivá skála jako by tu od věků vládla okolní krajině.

„To je místo, které mi bohové ukázali,“ řekl Krok. A na vrcholu skály nechal vybudovat hradiště, kterému pro jeho vysokou polohu dali jméno Vyšehrad. Odtud Krok spravoval území kmene Čechů po další léta. Ale ani jemu roků neubývalo, tíha let ho skláněla k zemi, ruka už nesvírala meč tak pevně jako dřív. Jednoho dne Krok tiše a klidně odešel k předkům. Zanechal po sobě tři dcery, Kazi, Tetu a Libuši. Všechny vynikaly nad ostatní krásou, nadáním i schopnostmi.

Nejstarší Kazi byla léčitelkou a zaříkávačkou. Zнала účinky bylin jako nikdo jiný, z kořenů, listů a plodů uměla připravit lék na každou nemoc. Dotekem dlaní zaháněla horečku, zanícené rány se pod jejíma rukama rychle hojily a pouhá její blízkost ulevovala nemocným. Kazi sídlila na svém hradě Kazíně, kam za ní lidé nemocné vodili, a ona žádnou prosbu o pomoc nikdy neodmítla.

Teta znala dobře všechny duchy a démony přírody. Věděla, jaké oběti jim přinášet a jaké obřady provádět, uměla vykládat znamení i připravovat kouzelné amulety. Uctívala duchy vzduchu, ohně a stromů, víly studánek a pramenů, přinášela oběti duchům hájů i skal. Při západu slunce lidé vídali Tetu v bílém šatě a s vlajícími vlasy stoupat na vrch v sousedství jejího hradu Tetína, odkud pak do noci svítil obětní oheň.

Nejmladší Libuše sídlila na svém hradě Libušíně. Ze sester byla nejkrásnější a lidem nejmilejší. Zdědila po otci moudrost i schopnost nahlížet do šera budoucnosti. Předpovídala události, které se pak skutečně staly, a v rozsuzování sporů a hádek se jí žádný soudce nemohl rovnat. Krásou i důstojností budila u každého úctu. A tak když stařešinové vybírali Krokova nástupce, padla jejich volba na Libuši.

Toho dne plného bílého světla jela Libuše na svém koni, krásná a vážná. V plášti z bílého plátna svítila v čele průvodu jako rovný plamen svíčky. Za ní se od Vltavy až k Vyšehradu vinul pestrý had jásajících lidí, vladyků, stařešinů a bojovníků. Na nádvoří Vyšehradu Libuše sestoupila z koně. Stařešinové jí přes ramena přehodili otcův plášť a uvedli ji na kamenný stolec, na kterém sedával Krok. Z kamene, který ji hřál za zády, jako by k Libuši proudila otcova síla. Muži z Krokovy družiny k ní přicházeli jeden po druhém, skládali zbraně k jejím nohám, poklekali a slibovali jí věrnost.

Velmoži, vladykové i obyčejní muži a ženy z vesnic, kteří přišli pozdravit svou novou vládkyni, hodovali, tančili a veselili se na Vyšehradě dlouho do noci. Medoviny se vypilo tolik, co za rok vody v prameni proteče. Drůbeže, selat a volů pečených na obrovských ohništích se snědlo, že by deset vsí sytily po celou zimu. Plameny ohňů

a smolných loučí osvětlovaly každý kout hradu jako slunce v pravé poledne.

Když noc už pokročila k ránu, Libuše se od stolu vytratila. Jen bílé šaty probleskující mezi kmeny stromů prozrazovaly, kudy pospíchá. Posvátný háj byl nedaleko. Pod klenbou košatých větví, mezi sloupy vrásčitých kmenů se Libuše posadila. Dlouho hleděla na hladinu studánky, ve které se zrcadlil měsíc. Myslela na budoucnost.

A tak tu bděli dva osamělí, černovlasá dívka v bílém a bílý měsíc v černé tůňce, na okamžik času spojení posláním být lidem světlem v tmách a jejich nadějí nového dne.